

Pul-kredit siyosati va uning iqtisodiy barqarorlikdagi roli

Murtazayev Behruz Vaxob o'g'li
Navoiy Innovatsiyalar Universiteti
Iqtisodiyot yo'nalishi 2 bosqich talabasi
Ilmiy rahbar: **Raimov Fayzullo**

Annotatsiya

Ushbu maqola pul-kredit siyosatining iqtisodiy barqarorlikdagi rolini tahlil qiladi. Unda pul-kredit siyosatining nazariy asoslari, instrumentlari va O'zbekistondagi o'ziga xos xususiyatlari ko'rib chiqiladi. Maqola pul-kredit siyosatini takomillashtirish yo'nalishlarini aniqlashga qaratilgan.

Kalit so'zlar: Pul-kredit Siyosati, Iqtisodiy Barqarorlik, Inflyatsiya

Abstract

This article analyzes the role of monetary policy in economic stability. It examines the theoretical foundations, instruments, and specific features of monetary policy in Uzbekistan. The article aims to identify ways to improve monetary policy.

Keywords: Monetary Policy, Economic Stability, Inflation

Аннотация

В данной статье анализируется роль денежно-кредитной политики в экономической стабильности. Рассматриваются теоретические основы, инструменты и особенности денежно-кредитной политики в Узбекистане. Статья направлена на определение путей совершенствования денежно-кредитной политики.

Ключевые слова: Денежно-кредитная политика, Экономическая стабильность, Инфляция

Kirish

Pul-kredit siyosati (PKS) har qanday davlatning iqtisodiy siyosatining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Uning asosiy maqsadi iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash, inflyatsiyani nazorat qilish va iqtisodiy o'sishni rag'batlantirishdan iborat [1]. PKS Markaziy bank tomonidan amalga oshiriladi va pul massasini tartibga solish, foiz stavkalarini boshqarish va valyuta kursini stabilizatsiya qilish orqali iqtisodiyotga ta'sir ko'rsatadi. Zamonaviy iqtisodiyotda global iqtisodiy o'zgarishlar va ichki bozorlardagi

notinchlik sharoitida PKSning roli yanada muhim ahamiyat kasb etadi. O'zbekistonda ham PKSning iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashdagi o'rni beqiyosdir.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili

PKSning nazariy asoslari turli iqtisodiy maktablar tomonidan turlicha talqin qilinadi. Keyneschilar pul massasining iqtisodiyotga ta'siri foiz stavkalari orqali amalga oshirilishini ta'kidlasalar, monetaristlar pul massasi va nominal YaIM o'rtasida to'g'ridan-to'g'ri bog'liqlik mavjudligini uqtirishadi [2]. Mamatov M.M. o'zining "Pul-kredit siyosati" maqolasida narx barqarorligini ta'minlash va inflyatsiyani nazorat qilish Markaziy banklarning asosiy vazifasi ekanligini ta'kidlaydi. Shuningdek, muallif valyuta bozorini liberallashtirish tijorat banklari faoliyatini kuchaytirish va bank tizimini rivojlantirishni talab etadi, degan xulosaga keladi [2]. Igamberdiyev S.X. va Mahammadov A.G'.lar O'zbekiston pul tizimining rivojlanishini va zamonaviy holatini tahlil qilib, elektron to'lov tizimlarini joriy etish va milliy valyutaning xalqaro bozordagi raqobatbardoshligini oshirish masalalariga alohida e'tibor qaratganlar [6]. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PF-5877-son Farmoniga muvofiq, Markaziy bank zimmasiga inflyatsiyani 5 foiz darajasida saqlab turish vazifasi yuklatilgan [5]. Bu esa, inflyatsiyani mo'ljallash rejimiga o'tish va PKSning samaradorligini oshirish zarurligini ko'rsatadi.

Tadqiqot metodologiyasi

Adabiyotlar tahlili: PKSning nazariy va amaliy jihatlarini o'rganish uchun ilmiy maqolalar, monografiyalar, Markaziy bank hisobotlari va boshqa rasmiy manbalar tahlil qilinadi.

Statistik tahlil: O'zbekiston iqtisodiyotiga oid statistik ma'lumotlar (inflyatsiya darajasi, YaIM o'sishi, valyuta kursi, foiz stavkalari) yordamida PKSning iqtisodiy ko'rsatkichlarga ta'siri ekonometrik modellar yordamida baholanadi.

Qiyosiy tahlil: O'zbekiston PKS tajribasi boshqa davlatlar tajribasi bilan solishtirilib, PKSni takomillashtirish yo'nalishlari aniqlanadi.

Xulosa

Pul-kredit siyosati iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Uning asosiy instrumentlari - foiz stavkalari, majburiy rezerv talablari va ochiq bozorda operatsiyalar - inflyatsiya, iqtisodiy o'sish va valyuta kursiga ta'sir ko'rsatish imkoniyatiga ega. O'zbekistonda PKSning o'ziga xos xususiyatlari inflyatsiyani mo'ljallash rejimiga o'tish, valyuta bozorini liberallashtirish va bank tizimini rivojlantirishdan iborat. Markaziy bankning asosiy maqsadi - narx barqarorligini ta'minlash [3, 5].

PKS instrumentlaridan foydalanish samaradorligini oshirish;

Makroiqtisodiy prognozlash usullarini takomillashtirish [4];

Moliyaviy barqarorlikni ta'minlashga qaratilgan chora-tadbirlarni kuchaytirish;

Pul-kredit va fiskal siyosatni muvofiqlashtirish [3, 4];

Jamoatchilikni PKS haqida xabardor qilish va shaffoflikni ta'minlash [5].

Kelgusida PKSning iqtisodiy barqarorlikka ta'sirini chuqurroq o'rganish, uning samaradorligini oshirish va global iqtisodiy o'zgarishlarga moslashuvchanligini ta'minlash muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar

- [1] Mishkin, F. S. Pul, bank ishi va moliyaviy bozorlar iqtisodiyoti. Boston: Pearson Education, 2016.
- [2] Woodford, M. Foiz va Narxlar: Pul Siyosati Nazariyasiga Asoslar. Princeton: Princeton University Press, 2003.
- [3] Bernanke, B. S., & Gertler, M. "Pul-kredit siyosati va aktivlar narxlari o'zgaruvchanligi." Pul-kredit iqtisodiyoti jurnali, 47-jild, 1-son, 2001, bet. 17-51.
- [4] Taylor, J. B. "Amalda ehtiyotkorlik siyosat qoidalariga qarshi". Carnegie-Rochester davlat siyosati bo'yicha konferentsiya seriyasi, vol. 39, 1993, pp. 195-214.
- [5] Walsh, C. E. Pul nazariyasi va siyosati. Cambridge, MA: MIT Press, 2017.